

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

"יכיר" שמתבסס על דברים תמוהים
המטילים ספק באבהותו

תיק יוחסין מס' 756-ט"א

נושא הדיון

אב שמצהיר הצהרת "יכיר" על מי שהורתו כשהיתה אמו פנויה ולידתו כשהיתה אשתו, ובמשך כל השנים גידלו כבן לכל דבר. בהצהרתו הוא מוסיף דברים תמוהים שמהם עולה ספק אם אכן הוא האב. המצהיר מוסיף שברור לו שהבן שלו משום שהאשה לא חיתה עם אחר.

השאלות לדיון

- האם יתכן שיוליד בן מהעראה.
- נהג בבן כדרך אב בבנו, האם נאמן לערער הכרתו ע"י סיפור דברים משונה.

תשובה

א. כתבו תוס' יצמות נה סוף ע"ב דלמ"ד העראה זו הכנסת עטרה אין ראוייה להתעצר בהעראה אלא במירוק גיד, וכתב במנ"ח מ' רסו (הול' מכוון ירושלים אות ג) עפ"י תוס' שם דבלא גמר אינה ראוייה להתעצר כלל. וכ"כ המקנה בקו"א סי' כו ס"ק א. ועיי' רש"א יצמות כ צ דהקמת זרע רק בגמר ביאה. וכבר הקשה המשנה למלך אישות פרק ט"ו הלכה ד' דא"כ איך משכחת לה דתתעצר באמצעי, עיי' חגיגה יד צ וטו א בתולה שעיצרה וכו' חיישינן שמא באמצעי עיצרה, ועיי' באחרונים המלויינים צרמז"ס פרנקל שם, ועיי' ח"מ סי' א ס"ק ח שנפתק באשה שנתעצרה באמצעי אס קיים האב פו"ר ואס מקרי צנו לכל דבר, ובלקוטי מהרי"ל נמלא שבן סירא היה צנו של ירמיה שרחץ באמצעי. והצ"ש ס"ק י הביא ראיה מהגהות סמ"ק דאשה מוזהרת שאל תשכב על סדין ששכב עליהן איש אחר פן תתעצר מש"י של איש אחר גזירה שמא ישא אחותו מאציו, משמע דהוי צנו לכל דבר. ע"כ. ועיי' תוס' יצמות עו א ומ"מ אסו"צ פכ"א ה"ח צ"ס הריב"ן דנשים המסוללות זו צו חשיב זנות כיון דשדיין ש"י להדדי. אמנם על אופן כזה לא שייך

"יכיר" של האב שהוא בנו, דמנא ידע, וכמש"כ בצני אהוצה אישות פט"ו הלכה ו' דמהאי טעמא לא אמרו ציבמות כב א בן מ"מ לאתויי כהאי גונא שכולד ע"י אמצטי, דצכה"ג אי אפשר לחייבו על מכתו וקללתו, דמי יעיד דבנו הוא עיי"ש, ועיי דברי מלכיאל חלק ד' סימן קז וחלק ה' סימן קנו וקובץ כנסת ישראל וילנה חוברת י"ז עמ' רעב מהרב המצ"ט.

ב. עיי רש"ס צ"ב קכז ב ומ"מ נחלות פ"ב הי"ד ורמ"א בשו"ע חו"מ סי' רעז סעי' יב דאינו יכול לחזור מדבריו, לכיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד. ועיי רי"ו נכ"ג ח"ד בשם רמ"ה, והוצא בצ"י אצהע"ז סי' ד וברמ"א בשו"ע שם סעי' כט, שאם הוחזק עפ"י האב שזה בנו שוב אינו נאמן לומר עליו שאינו בנו. וכתב החות יאיר סי' לג שאם נהג עמו בדרך חיבה שאין אדם נוהג בה אלא עם בנו, ה"ו כאילו אמר שזה בנו. ועיי פד"ר כרך ח עמ' 376.

ודין יכיר נאמר אפילו כשתולה אבהותו בדבר שאינו שכיח, וכמו שפסק בתשצ"ן ח"ב סי' ל דאם אמר באתי בלנעא ושמשתי מטתי וכתעברה ממני, בזה ודאי נראה שהוא נאמן כל זמן שאין עדים מכחישין אותו. וכ"כ בשו"ת מהרי"ט ח"ב אצהע"ז סי' טו דאב מלי למימר דבגמלא פרחא או עיי שם אתא, דלאב המניה רחמנא דכתיב יכיר יכירנו לאחרים וכעובדא דאבא דשמואל כאן דאיהו ניהו קאמר שעיי שם אתא. ע"כ.

ובנידון דידן שהאב אינו חוזר בו מהכרת בנו, אלא שמצפם את ההכרה על דברים תמוהים שאם הם נכונים יש בהם כדי לערער את עלם ההכרה, נראה שאין להתייחס לדבריו התמוהים, מאחר שאם היה חוזר בו לא היה יכול לקלקל את הכרתו הראשונה. ועיי אבני נזר אצהע"ז סי' נה שנשאל בדומה לזה בפנויה שילדה ואמרה מפלוני והכחיש באמרו שבא עליה בלא גמר ביאה והולד אינו שלו, והעלה שטענה זו היא נגד חזקה שבדאי לא פירש בעת גמר ביאה כבסוטה ט ב. הו"ד בפד"ר כרך ד עמ' 64. ועיי רש"י כתובות ט ב ד"ה מאי לאו, דציהודה לא מהימן שמא בעל צימי אירוסין ושכח או הערה בה מתוך חיבתה ולא ידע ששיבר בתוליה. ע"כ.

מסקנה

כיון שמצהיר הכרה בבנו, אין להתרשם מדבריו התמוהים, ואין לחשוש שמא הבן אינו בנו.